

Motion till riksdagen 2017/18:484

av **Mathias Tegnér (S)**

Om utvecklingen i länderna vid Afrikas horn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges ökade ansträngningar för demokrati i Eritrea, Etiopien och Somalia och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda rättsläget kring beskattningen av den eritreanska diasporan i Sverige och hur den kan stoppas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det har under decennier pågått en demokratiseringsprocess i många afrikanska länder, även om det sannerligen inte kan beskrivas som en spikrak process. Det är naturligtvis ingen enkel process att gå från diktatur och extremism till demokrati, särskilt inte om demokrati definieras som något större än semi-fria val, vilket det naturligtvis bör göra. Vi pratar förutom processen kring fria val också om utveckling av mänskliga rättigheter såsom yttrandefrihet, pressfrihet, äganderätt och uppbyggnad av fungerande rättssystem och andra demokratiska institutioner. Slutligen är kampen mot korruption och för transparens av yttersta vikt för ett fungerande demokratiskt system.

Trots att vägen mot demokrati inte är enkel har under 2000-talet den ekonomiska tillväxten i Afrika ökat och demokratin stärkts, bland annat genom att fria val har hållits i flera länder. Den positiva trenden till trots står kontinenten inför stora utmaningar. Trots de stora resurstillgångarna finns en utbredd fattigdom.

Detta gäller inte minst Afrikas horn där länderna tampas med många stora utmaningar. Eritrea är ett av världens minst demokratiska länder och Somalia är ett land plågat av decennier av inbördeskrig med stora demokratiska utmaningar. I Etiopien råder andra förhållanden och val genomförs i landet. Samtidigt rapporteras om brott mot de mänskliga rättigheterna och i parlamentet finns bara ett parti representerat.

Eritrea är ett fattigt land som i det närmaste helt saknar demokrati. Landet är utan författning och inga allmänna val har hållits sedan landets självständighet 1993.

Rapporter konstaterar systematiska övergrepp mot de mänskliga rättigheterna med godtyckliga gripanden, avrättningar, försvinnanden, tortyr i en omfattande skala och slavliknande förhållanden för de som tvingas genomgå en militärtjänst som aldrig tar slut.

Eritreas brott mot de mänskliga rättigheterna är i Sverige kanske främst uppmärksammat genom det orättfärdiga fängslandet av den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak som suttit fängslad sedan september 2001. Enligt Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex för 2017 har Eritrea näst minst pressfrihet av alla nationer i världen, med endast Nordkorea bakom sig.

Eritrea är ett av de länder som flest människor flyr ifrån. Under detta decennium har antalet eritreanska flyktingar ökat. Människor flyr undan förtryck, umbäranden och militärtjänstgöring. Eritreaner har under många år varit bland de fem största folkgrupperna som sökt sig till Europa och Sverige.

Landet fortsätter att förtrycka och trakassera sina medborgare även efter att de lämnat Eritrea, genom en tvångsmässig skatt som den eritreanska regimen kräver även av svenska medborgare. Diasporan skickar stora belopp till sina släktingar. Eritrea är det enda kända landet som beskattar sin diaspora, 2 procent av sin inkomst måste eritreaner utomlands betala för att kunna besöka släktingar i hemlandet. De pengarna bidrar till att förlänga livet på den repressiva regimen. Sverige måste markera mot den diasporaskatt som den eritreanska regimen på olika sätt försöker samla in från exileritreaner.

Genom stöd till terrorgruppen Al-Shabab, gränstvist med grannländerna Djibouti, Yemen och Etiopien agerar Eritrea aktivt för att underblåsa konflikter vid Afrikas horn. Sverige bör agera för att EU tar fram en gemensam kraftfull strategi mot regimen i Eritrea.

Somalia är ett av världens mest krigsdrabbade länder. Under de senaste 20 åren har landet riskerat att falla sönder i strider mellan olika klanmiliser och ofta stått utan en fungerande regering eller statlig förvaltning. FN-organet UNHCR och IOM beräknar att det idag finns upp emot 1 miljon somalier på flykt inne i Somalia och att det finns ca 1 miljon somalier på flykt utanför landet, bland annat i stora numerärer i grannlandet Etiopien.

Samtidigt genomfördes presidentval i landet i februari i år. Även om det av säkerhetsskäl inte var ett direktval, så anses det vara ett av de mer demokratiska på decennier. Många somalier som tidigare lämnat landet återvänder nu, även från Sverige, och de spelar en viktig roll i återuppbyggnaden av det somaliska samhället och ekonomin. Somalias väg till välstånd är fortfarande lång, men för första gången på länge präglas landet av framtidstro.

Utvecklingen i Etiopien är inte odelat positiv. Underliggande etniska konflikter har ådagalagts i slutet av 2015 då regeringen beslutade att öka huvudstadens geografiska omfång in i Oromo, vilket är en av landets största befolkningsgrupper. Under andra delen av 2016 utlystes undantagstillstånd, vilket har varit i kraft helt till augusti 2017. Under oroligheterna har upp emot 700 personer dödats. Vidare har regeringen kritiserats för att de använt terroristlagar för att godtyckligt döma medlemmar av oppositionen.

Sverige är starkt engagerat i utvecklingen av Afrikas horn sedan länge genom bland annat EU, FN och enskilda organisationer som arbetar för att ge stöd med fokus på konkreta resultat. Sverige deltar i alla EU:s säkerhetsfrämjande insatser och vi har sedan många år varit en av de största biståndsgivarna. I juli 2013 antog Sveriges regering en ny resultatstrategi för biståndet till exempelvis Somalia. Den nya resultatstrategin

fokuserar även på diasporans roll i utvecklingssamarbetet, vilket kan möjliggöra nya samarbeten mellan Sverige och Somalia.

Utmaningarna i Afrikas horn är enorma. Exempelvis så är Somalia fortfarande ett av världens absolut fattigaste länder och det finns stora brister vad gäller tillgång till sjukvård, utbildning och försörjning. Säkerhetssituationen är fortfarande oerhört bristfällig i stora delar av landet och det kommer att ta tid att bygga upp demokratin.

Regeringen kan praktiskt stödja befolkning och massmedia i dessa länder i deras arbete för att införa demokrati genom att bjuda hit företrädare för demokratiska rörelser, ge en internationell plattform och bidra med utbildning och kunskapsutbyte. Sveriges utrikespolitik kan verka för ökad kunskap och engagemang i demokratiska frågor, verka för kunskaper och insikter om mänskliga rättigheter.

Mathias Tegnér (S)